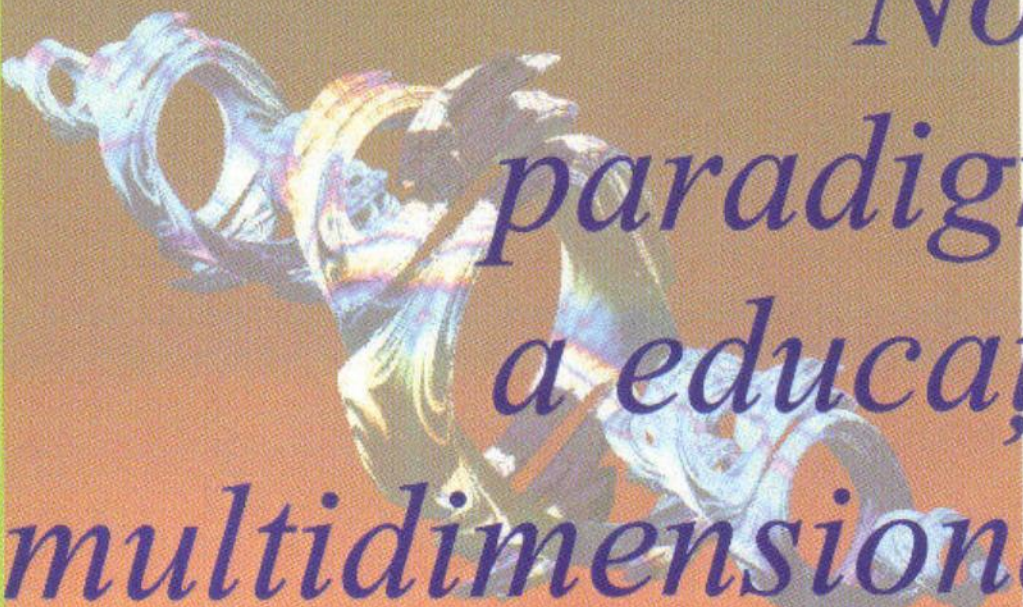

Tudor Ghideanu (coordonator)

*Noua
paradigmă
a educației
multidimensionale*

Lumen

Colecția PAIDEEA

Volum coordonat de prof. Dr. **Tudor Ghideanu**

Maria Anita, Catalina Alexa, Ramona Elena Bujor, Mariana Bejan, Neculai Ciobotaru, Claudia Ciobotaru, Catalina Cojocaru, Rodica Cojocaru, Georgeta Danilov, Cristina Gelan, Tudor Ghideanu (Coordonator), Mariana Lucianu, Anisoara Mazilu, Mariana Panaite, Maria Obreja Ana Maria Pânzaru, Despina Potop, Antonio Sandu, Aurora Surdu, Minodora Stanciu, Maria Tofan, Dorina Turcanu,

Noua paradigma a educatiei multidimensionale

Lumen

Colectia „Paideea”

Acest material este protejat de legile copyright-ului în vigoare!!
Toate drepturile apartin editurii Lumen.

Prezentul volum a fost realizat în cadrul programului „Strategii de promovare a diversitatii”, (sectiune de proiect a Asociației Lumen)

tehnoredactare computerizata : Sandu Eleonora Maria
corectura text : Morariu Irina Maria

Descrierea CIP a Bibliotecii Nationale

Tudor Ghideanu (coord), *Noua paradigma a educatiei multidimensionale,*

Maria Anita, Catalina Alexa, Ramona Elena Bujor, Mariana Bejan, Neculai Ciobotaru, Claudia Ciobotaru, Catalina Cojocaru, Rodica Cojocaru, Georgeta Danilov, Cristina Gelan, Tudor Ghideanu (Coordonator), Mariana Lucianu, Anisoara Mazilu, Maria Obreja, Mariana Panaite, Ana Maria Pânzaru, Despina Potop, Antonio Sandu, Aurora Surdu, Minodora Stanciu, Maria Tofan, Dorina Turcanu,

Iasi, Editura Lumen, 2003,

14 pag 21 cm

bibliografie

ISBN 973-86187-8-9

Extras din volumul:

Ghideanu, T. (2003). Noua paradigma a educatiei multidimensionale. Iasi, Romania: Lumen.

Volum coordonat de prof. Dr. **Tudor Ghideanu**

Maria Anita, Catalina Alexa, Ramona Elena Bujor, Mariana Bejan, Neculai Ciobotaru, Claudia Ciobotaru, Catalina Cojocaru, Rodica Cojocaru, Georgeta Danilov, Cristina Gelan, Tudor Ghideanu (Coordonator), Mariana Lucianu, Anisoara Mazilu, Maria Obreja, Mariana Panaite, Ana Maria Pânzaru, Despina Potop, Antonio Sandu, Aurora Surdu, Minodora Stanciu, Maria Tofan, Dorina Turcanu,

Noua paradigma a educatiei multidimensionale

Noua paradigma a educatiei multidimensionale

Lumen

Despre Lumina si Ekpirosis

....Si Lumina, de la început , a fost fara foc, dar Focul nu a existat fara Lumina . Lumina a însemnat Jertfa, iar Jertfa taina a iubirii si a Creatiei . Caci lumina era, este si va fi, dintru începuturi si pâna la nesfârșitul nesfârșitului, iar focul a venit numai dupa aceea.

Focul s-a divizat, s-a împartit definitiv, într-un foc ce se înalta si într-un foc ce se târaste lingav pe fata pamântului.

Focul cel înnaltator, de data aceasta Lumina, dupa ce Moise urca Sinaiul, prin cel mai dens dintre întunericiuri, si se umple de lumen obscurum, se autoinunda , spre a-i da Omului a doua oara legea .

Tudor Ghideanu

dimensionale

Pagina lasata intentionat
goala

Cuprins

<u>Despre Lumina si Ekpirosis</u>		
<u>TUDOR GHIDEANU</u>	9	
<u>Catre o educatie a interioritatii</u>		1
RAMONA ELENA BUJOR		
<u>Premisele bio-genetice ale dezvoltarii umane – cadru constitutiv al unei sociopedagogii integrative</u>		1
<u>AURORA SURDU</u>	19	
<u>Sensuri si acceptiuni ale socializarii</u>		26
<u>NECULAI CIOBOTARU</u>	26	
<u>Scopuri si finalitati ale procesului socializarii</u>		33
<u>MINODORA STANCIU</u>	33	
<u>Dimensiuni socio-educationale ale activitatii didactice</u>		40
<u>ANA-MARIA PÂNZARU</u>	40	
<u>Micile semne ale neadaptarii copilului</u>		46
<u>CATALINA NICOLETA COJOCARU</u>	46	
<u>Dimensiunea ludica a educatiei</u>		5
<u>GEORGETA DANILOV</u>	52	
<u>Formarea abilitatilor manuale prin jocuri didactice în gradinite</u>		59
<u>MARIANA BEJAN</u>	59	
<u>Program individualizat de dezvoltare personala prin activitati ludice si ergo-terapie în gradinite</u>		66
<u>MARIANA PANAIT</u>	66	
<u>Dezvoltarea creativitatii elevului din ciclul primar prin activitati ludico-matematice</u>		
<u>MARIEANA LUCIANU</u>	72	
<u>Un profil psiho-social al adolescentului</u>		79
<u>CLAUDIA CIOBOTARU</u>	79	
<u>O înțelegere sociodinamica a conduitei creative a elevilor</u>		88
<u>DORINA TURCANU</u>	88	
<u>Consumul de droguri la adolescenti- efect pervers al mondializarii</u>		
<u>ANISOARA MAZILU</u>	94	
<u>SPECIFICUL PERSONALITATII ADOLESCENTILOR SI STARILE DE CRIZA</u>	97	

Utilizarea calculatorului – strategie a educatiei multidimensionale

CATALINA ALEXA 103

Utilizarea programului MAPLE în predarea notiunilor de fizica

MARIA ANITA 110

Un model al limbajului scolarului de vârsta mica **119**

MARIA OBREJA 119

Conexiuni între dezvoltarea abilitatilor fonetice si structurarea proceselor gândirii

DESPINA POTOP 126

Corelationarea dintre dezvoltarea cognitiva si dezvoltarea structurilor lingvistice

MARIANA TOFAN 135

Cum ne putem autocunoaste prin identificarea predominantei senzoriale

RODICA COJOCARU 143

Utilizarea nondirectivitatii si a tehnicilor NLP în « sociopedagogie »

ANTONIO STEFAN SANDU 149

Educatie si psihanaliza

GELAN CRISTINA 166

Paideia si Creatia

Tudor Ghideanu

Între energiile ziditoare ale unui neam, tineretul reprezinta energia primara, inestimabila dar nu ineputizabila, reciclabila dar neconvertibila, fata de care trebuie sa se reverse mândria si bucuria si sa se deschida, deopotriva, imperativul îngrijorarii, al grijirii si responsabilitatii maxime.. Pentru ca , nu este de ajuns ca tineretea sa fiinteze ontic, sa existe pur si simplu, ci, mai cu seama, ca ea sa vieze axiologic, sa fie înaltata si sa se înalte, ea însa-i, însasi catre valoare.

Exista o relatie de reciprocitate, care se manifesta cu forta si consecintele unei legitati istorice, între popor si propriul sau tineret, în sensul ca tineretul este întotdeauna aidoma poporului care l-a nascut, dupa cum si invers, un popor are desigur acel tineret pe care îl merita..

Trebuie asumat adevarul ca tineretul si tineretea nu constituie, nemijlocit, vârsta biologica, înaintea careia ramâne de parcurs maturitatea si, dupa aceea, precaritatile vârstei a treia. Sau ,nu este în primul rând aceasta; ci dimpotriva, reprezinta rezervoriul de propulsie si de creatie al unei natiuni, care decide asupra viitorului, înca din timpul prezent, conturându-l hotarât,

ca pe o ierarhie cosmoidala de valori, în care își reazima destinul, viata si nadejdea.

Fiind o permanenta vie, în succesiva aparitie si edificare, tineretul unui popor nu poate, si nu trebuie, sa fie redus la sarcinile si cotiunile unei generatii anumite, ci trebuie elevat întru autoconvingerea esentiala ca detinând cel mai acut, cel mai ager simt al valorilor, el nu se poate însela, nu poate fi înșelat si nu poate el însusi însela, în procesul general magnific de constructie a istoriei autentice a propriului popor, chiar si în nedoritele instante ale luptei cu falsele ierarhii axiologice, cu scleroza mentalitatilor învechite, cu non –valorile si impostura, cu spectrul glacial al raritatii si razboiului.

Nu facem înca totul spre a reaminti mereu, în chipurile cele mai diverse, acea linie de continuitate, de la dacii henoteisti si pâna astazi, ce consta în felul cu totul aparte, al poporului nostru, de a sadi si rasadi, în constiinta tineretului, mentalitatea superioara de cultivare împreuna, a valorilor cinstei, muncii si înțelepciunii.

Multe sunt , desigur, învataturile înainte si dupa cele ale lui Neagoe Basarab Catre fiul sau Teodosie, dar „cartile de învatatura” au fost prezente nu numai „în sâmbetele si duminicile de preste an”, cum zice carturarul, ci în fiecare din ogoarele, doinele, baladele, colindele, iile si laicerele, portile si ulcioarele ce ne vin, si ne tin ca un adevarat paladiu, ca un adevarat comând de tarie si persistare în cântec si creatie.

Ideea „urgentei „ unei actiuni concrete în folosul tineretului”, pe care o declansa UNESCO în deceniul al 7-lea al secolului, a constituit demult, în politica noastra culturala, o sarcina permanenta, asa cum o ilustreaza chemarea heliadesca „a face tinerii sa se gândeasca”, rezumând exigenta organica de a se trece la faptuirea unei filosofii, ca si a unei pedagogii politice asupra si a tineretului.

Cu adevarat, un studiu pertinent si complex responsabil, în cea mai delicata Problema a Prospectivei si viitorului omenirii, va releva mereu ca , astazi, tineretul nu mai poate fi si nu mai trebuie sa fie socotit doar obiect, ci mai ales subiect problematiei sale, al conturarii matur-lucide a optiunilor sale valide.

Dupa experienta profund nefasta a Cernobâlului, Marii Aral, Afganistanului etc, indubitabil ca problema „ajutarii tineretului de a fi el însusi”, cum s-a spus, centrata pe exigenta înfaptuirii unei „civilizatii a tinerilor”, sufera transformari radicale, probabil si în sensul profetiei lui Andre Malraux despre esenta veacului XXI. Stiut este ca orice creatie reprezinta, incontestabil, un travaliu, dar nu orice efort material al omului este creatie. În ruptura ontic -ontologica pe care o instituie omul în faptura lumii, se întrevad grade ale lucrului, în care actul individual sau colectiv este departe de a fi echivalent. Un act de creatie depaseste la puterea a doua, cursul natural al lucrurilor, pentru ca el transcede valoric actul muncii însasi. Aceasta înseamna ca nu putem vorbi despre munca si creatie, decât prin trimitere stricta la nivelul însotitor al valorii.

O creatie detine, ca definitie esentiala unicitatea de expresie a unei semnificatii sau valori, Orice creatie autentica raspunde unui multiplu comandant si imperativ social, dar, în chipul cel mai concret, ea raspunde unei exigente de depasire valorica, unei noi calitati fata de întreaga creatie anterioara, într-un domeniu particular al înfaptuirilor nationale sau universale . Criteriul individualizarii-noutate se leaga de dorinta si de cerinta implicita a superioritatii, de la inovatia tehnica si pâna la teoria matematica sau gestul poetic. Creatia înseamna construire de forme perene, negarea sau depasirea valorica a orizotalitatii muncii, a acelei traditii de continuitate fara surprize.

Imaginatia creatoare-structura funciara a vietii tinere-proiecteaza o valoare de iminenta originala. Numai un invariant valoric, a carui caracteristica este noutatea organica, poate impune obsesiv efortulperpetuu întins, de edificare si transformare, pe care îi implica în mod esential, intentionalitatea sublim-umana care este creatia.

Capacitatea de a face ipoteze, de a da creatiei formele cele mai nastrusnice, dar valide tine de aria aparentei gratuitati, de fapt de aria celui mai deplin curaj social civic, de aria celei mai depline libertati si demnitati umane. Caci, asa cum cunoasterea cea mai profunda din stiinta, rezida în ideile, aparent, cele mai îndepartate de realitatea bruta, tot astfel aparenta gratuitate a unei creatii dovedeste, prin ocolis, „utilitatea” culturala a unei valori. În fond, aceasta „gratuitate” , în creatie, este revolutionara, fapt intuit profund de toti tinerii creatori.

S-a vorbit mult , si ineficient, despre cultura tineretului în special a celui creator ca despre o subcultura (ca subsistem al culturii nationale si universale), sau chiar despre contracultura. Ori, tocmai proiectia creatoare, în imaginar si inexistent,a tinerilor ne dovedeste ca, prin creatie, tineretul se integreaza cel mai armonios unicei culturi în actiune, care este elanul constructiv al poporului.

Tocmai pentru ca nu are vârsta temporală, creatia reprezinta liantul cel mai sigur al evolutiei unitare a sistemului social, de la economic si pâna la spiritul poetic sau spiritul filosofic.

Cuprinzând pasiune tânara si aspiratie catre fericire, creatia este deopotriva un cogito si un limbaj;; ea împlineste, totodata, nostalgie si cunoastere, comprehensiune si vointa, refuz si sacrificiu, credinta si necredinta, ura si iubire. Pentru ca aspiratia spre fericire este o finalitate umana de prim rang, se poate afirma ca adevarata cale a fericirii este calea creatiei.

Creatia transforma finitul uman într-un infinit si absolut in mundo. Reflexia filosofica trebuie sa vada în ea sublimitatea acelui nivel al necesitatii care da sensul întregii si neîntreruptei cosmificari, a ordonarii legice a lumii materiale, a societatii.

A chema constant tineretul pe calea creatiei, înseamna a-l îndemna sa fie tot mai mult el însusi, a stinge acel stil uman de generalitate valorica prin care logosul muncii, al stiintei si artei, al iubirii si al libertatii întâlnește suprema raspundere, suprema nazuinta, suprema speranta, suprema maturitate.

Catre o educatie a interioritatii

Bujor Ramona-Elena

Astazi, este destul de greu sa vorbesti sensul autentic al educatiei, într-o lume în care totul se misca din ce în ce mai repede, dar fara sa se stie telul spre care se îndreapta lucrurile.

Pentru a putea sa dam un contur la ceea ce ar însemna educatie, ne vom întoarce la întelesul acestui cuvânt asa cum îl regasim în opera lui Platon.

Ne vom opri asupra dialogului *Republica*-cartea a VII- a, unde, într-un limbaj metaforic, ni se înfatiseaza drumul cunoasterii ca un suis greu si abrupt de la întunericul nestiintei-simbolizat prin peștera, la lumina stiintei (epistema), simbolizata de Soare, mai precis, punctul final este de Bine. Ceea ce este semnificativ, este faptul, ca aceasta cale nu este spre exterior,

spre lumea de afara, ci ea este spre interioritate si porneste din afara. Cu alte cuvinte, educatia, sau cum o numesc grecii, *paidea* este convertirea, întoarcerea privirii de la exterior spre interior, de la fiinta la ceea ce este. Este urmarea dictonului de la frontispiciul templului de la Delfi: “cunoaste-te pe tine însuti”. Cunoasterea esentei, a *ceea ce este*, trece prin cunoasterea activa de sine însuti, asa cum pentru Sf. Augustin, cunoasterea lui Dumnezeu trece prin sufletului omului. În alt cunoscut dialog al lui Platon, anume Symposion, cunoasterea nu numai ca trece prin iubire, dar este ea însasi Eros: adica, iesi din tine însuti pentru a reveni la sine, implicit prin iubire. Astfel, educatia este formarea omului, drumul acestuia spre fiinta si în acelasi timp, spre transcendent.

O data cu Sfantii Parinti care au teoretizat, daca putem spune asa, crestinismul asumându-l ca traire, educatia devine drum spre mântuire. Prin “scandalul ratiunii”, cum îi placea lui S. Kierkegaard sa-i spuna întruparii în om a lui Dumnezeu, transcendental lui Platon- ideea-, devine persoana. Erosul nu este decât întâlnirea cu Dumnezeu. Educatia descopera libertatea omului de a deveni o icoana a lui Dumnezeu sau o grimasa, o maimuta a lui Dumnezeu. El poate spune “da” chemarii lui Dumnezeu si sa-si asume iubirea care nu poate fi decat iubire crucificata între Iisus Hristos si care face din pacat urcus în rugaciune. Aceasta iubire nu mai este ideea abstracta a Erosului platonice, ci ea este asumarea drumului spre conditia de fiu a lui Dumnezeu, care implica trecerea prin infern si urcarea prin Cel care este Adevarul, Calea si Viata. Un aspect care trebuia subliniat este acela ca, în crestinism dualitatea corp-suflet, importanta la Platon, este anulata. Dumnezeu însusi s-a pogorât în carne. Sufletul da viata timpului, face din el carne vie, iar Duhul îl spiritualizeaza. În acest sens se petrece si formarea omului; ea are un caracter, în primul rând antologic,

pentru ca a exista înseamna a participa la fiinta sau la neant, si apoi axiologic. A refuza sa raspunzi chemarii lui Dumnezeu, înseamna a refuza darul fiintial. “Nu”-ul te sparge în mii de bucati în care nu-ti mai potti vedea chipul (s.n.), ci doar parti reproduse la infinit. Unitatea iubirii este sparta în infernale separatii si solitudini. Este, nu doar, o strategie umana, ci chiar divina, deoarece singurul lucru pe care nu-l poate Dumnezeu este de al sili pe om sa-l iubeasca. Astfel, esenta omului fiind libertatea- darul lui Dumnezeu, acesta poate sa devina ceea ce este, prin iubire, sau dimpotriva, se poate pierde în inantentietate, sau mai mult poate sa-si creeze propriul venit. Educatia nu este decât alegerea înspre re-cucerirea asemanarii (s.n.) pierduta prin pacat sau spre înlaturarea infernului.

Ce se întâmpla cu istoria sensului acestui cuvânt “educatie”, începând cu Renasterea si continuând cu perioada moderna pâna în zilele noastre? Odata cu dezvoltarea fulminanta a stiintelor se schimba nu doar o paradigma (revolutia copernicana), ci în special, se transmuta antologic locul omului în Univers. Sa ne amintim cât de tragic descria B.Pascal, în alte sale Cugetari, situarea fiintei umane: omul se situeaza într-un singur punct al acestui Univers, al acestui mare necunoscut, între un infinit în mare si un infinit în mic. El nu mai este fiinta încoronata de Dumnezeu, maretia creatiei, cum revela Pico dela Mirandola, ci el se înscauneaza singur ca rege al lumii. Este epoca în care se impune conceptia mecanicist-materialista, care consta într-o viziune a unui Univers ce se conduce prin legi proprii, un Univers-masina în care omul este doar o simpla rotita, iar Dumnezeu-retras din aceasta lume-ramâne doar un simplu impuls, aproape fizic, care a pus în miscare totul. Ce mai ramâne din omul-persoana si fiu al lui Dumnezeu, în aceasta situatie? El devine un individ aparținând unei specii, ca oricare animal. Pentru a salva imaginea fiintei

umane, s-a revalorificat, (ramâne de vazut daca într-un sens pozitiv), conceptia anticilor despre om, anume : omul este o fiinta rationala. Aceasta ratiune a fost pusa în joc pentru ca omul sa cucereasca Pamântul, deoarece cucerirea Cerului nu-i mai spune nimic. Acest fapt a fost foarte bine surprins de marii filosofi, începând cu însusi controversatul Fr. Nietzsche -vezi, în acest sens despre nihilism în Vointa de putere, de Martin Heidegger, ca si unii teologi-filozofi ca N. Berdiaev, M.Henry, iar în spatiul nostru de Mircea Vulcanescu.

Educatia își are acum punctul de pornire în acea echivalenta de sensuri, subliniata de Fr. Bacon, între a sti, a putea, a stapâni(s.n.). A cunoaste înseamna a stapânii natura, prin stiinta legilor ei, si deci a o stapâni prin putere. Formarea fiintei umane este lipsita de dimensiunea launtrica si capata caracterul exterioritatii, deoarece cu cât se cunoaste mai mult în orizontala, cu atat se pierde interioritatea si transcendentă în sensul verticabilitatii. Prin ratiune, sau gândirea calculatoarelor cum o numea Martin Heidegger, omul se pune pe sine ca subiect absolut si, în acelasi timp, își obiectiveaza tot ceea ce îl înconjoara. Mai mult, el însusi devine obiect de studiu în stiintele ca psihologia, anatomia sau sociologia. Lucrurile, devinite acum obiecte, au ca trasatura esentiala-utilitatea. Ele nu mai sunt semne si manifestari care trimit la o intentionalitate divina care, odata, reprezinta însusi temeiul lor de a fi.

Drumul educativ este, acum, esential informatiei(s.n.), dar nu în întelesul original al acestiu termen. (Amintim faptul ca sensul cuvântului în formare este teoretizat în filosofia aristotelica, iar el desemneaza procesul prin care materiei i se da forma-ceea ce înseamna existenta-, dar nu dintr-un exterior, ci din interior-în (latina). Atât de mult laudatul si cerutul spirit stiintific reuseste sa patrunda în toate domeniile cunoasterii, ajungându-se ca valabilitatea unei cunostinte sa fie întemeiata si

aprobată doar pe baza științificării. Se uita totuși, ca, așa cum observă N. Berdiaev, știința își găsește menirea doar ca adaptare la datul universal. Accentul valoric maximal pus pe științele naturii care analizează omul dintr-un punct de vedere biologic, a dus la transformarea acestuia într-un micro-mecanism care funcționează normal între anumiți parametri, iar emoțiile și înșasi iubirea sunt puse sub microscop într-un laborator, fiind considerate secreții glandulare: omul este un proces chimic.

Alături de aceste științe care “contribuie” la o cunoaștere cât mai vastă, tehnica modernă, incriminată de Heidegger, Berdiaev și alți gânditori ai secolului al XX-lea, se află și ea în programul de educație al tinerilor. Omul a fost înlocuit, în munca sa, de către mașina. Cu scopul de a se economisi timp, gândirea umană este devastată de mașinile-calculator. Se dorește peste tot rapiditate și exactitate, fără să se întrezărească tragedia pe care o trăim, și locul gol (s.n.) spre care lumea “aleargă” cu viteza (s.n.). Timpul însuși este un obiect măsurabil, manevrabil de cel care, nu doar dintr-un pesimism a fost considerat “cancerul pământului” (Emil Cioran), anume de om; dar nu de oricare om, ci de om-robot. Aceasta este tragedia: depersonalizarea omului. Ființa umană devine ea înșasi manevrabilă, simplu obiect printre alte obiecte. Omul este redus la un simplu simulacru, la un automat. Cunoașterea este îndrumată de idoli.

Omul tratat matematic, informatic este un simplu număr în tabele statistice. Este o simplă abstracție. Educația urmărește ca scop suprem omul-specialist. Societatea înșasi impune normele după care să se desfășoare educarea omului în sensul în care acesta trebuie să devină unealtă funcțională în angrenajul societate. Când se uzează sau nu mai corespunde mersului și scopului societății, omul-unealtă este “disponibilizat”-termen tot mai des auzit astăzi, de chiar societatea care i-a impus

E q p v k p w c t g c " c e g u v w k " x q n w o " q " r w v g k " n g e v w t c

www.edituralumen.ro
www.librariavirtuala.com

u c w " f k p " n k d t t k k n g " p q c u v t g " r c t v g ;